

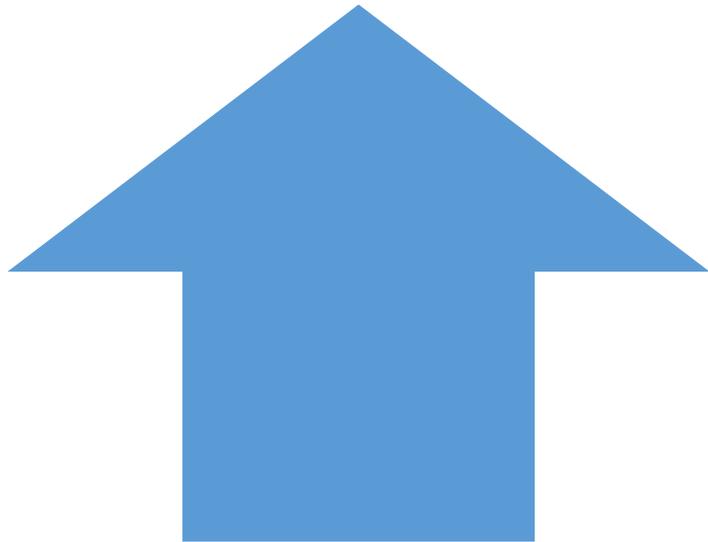
Autorsko pravo i otvoreni podaci

izv. prof. dr. sc. Romana Matanovac Vučković

Zadar, 20.10.2022.

intelektualno vlasništvo

- isključiva prava
- monopolni položaj
- ograničenja u mogućnosti korištenja:
  - licencije uz naplatu
  - zabrana korištenja

politike otvorenog pristupa

- otvorena javna uprava
  - pravo na ponovnu uporabu podataka javnog sektora
- otvorena znanost
  - ograničenja intelektualnog vlasništva na podacima za potrebe znanstvenih istraživanja
  - otvorenost rezultata znanstvenih istraživanja
- slobodno korištenje podataka
  - creative commons licencije
  - free and open software

PROBLEM:

AUTORSKA DJELA i predmeti srodnih prava

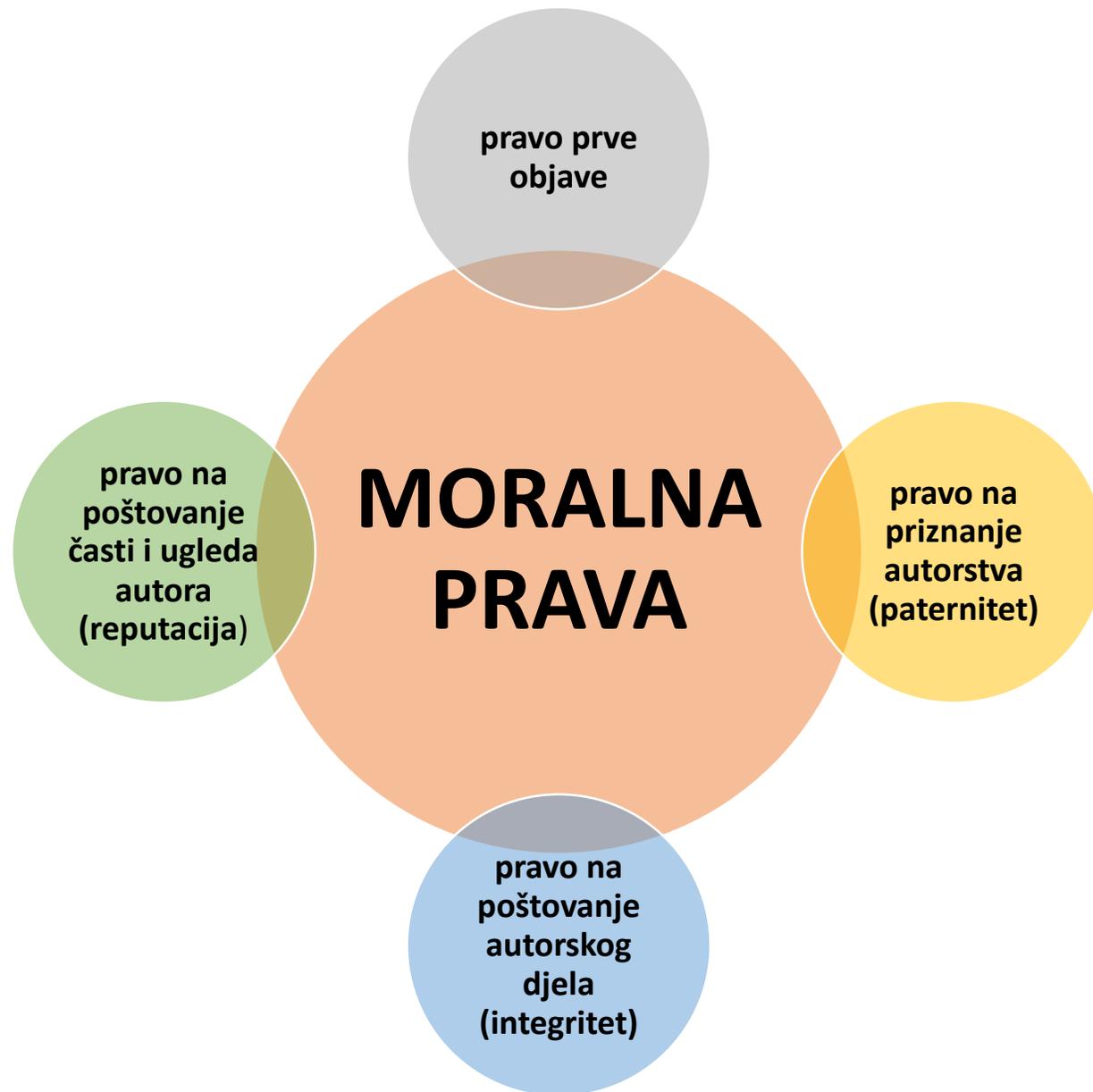
AUTORSKO PRAVO

IMOVINSKA

- njima autor raspolaže osnivanjem prava iskorištavanja

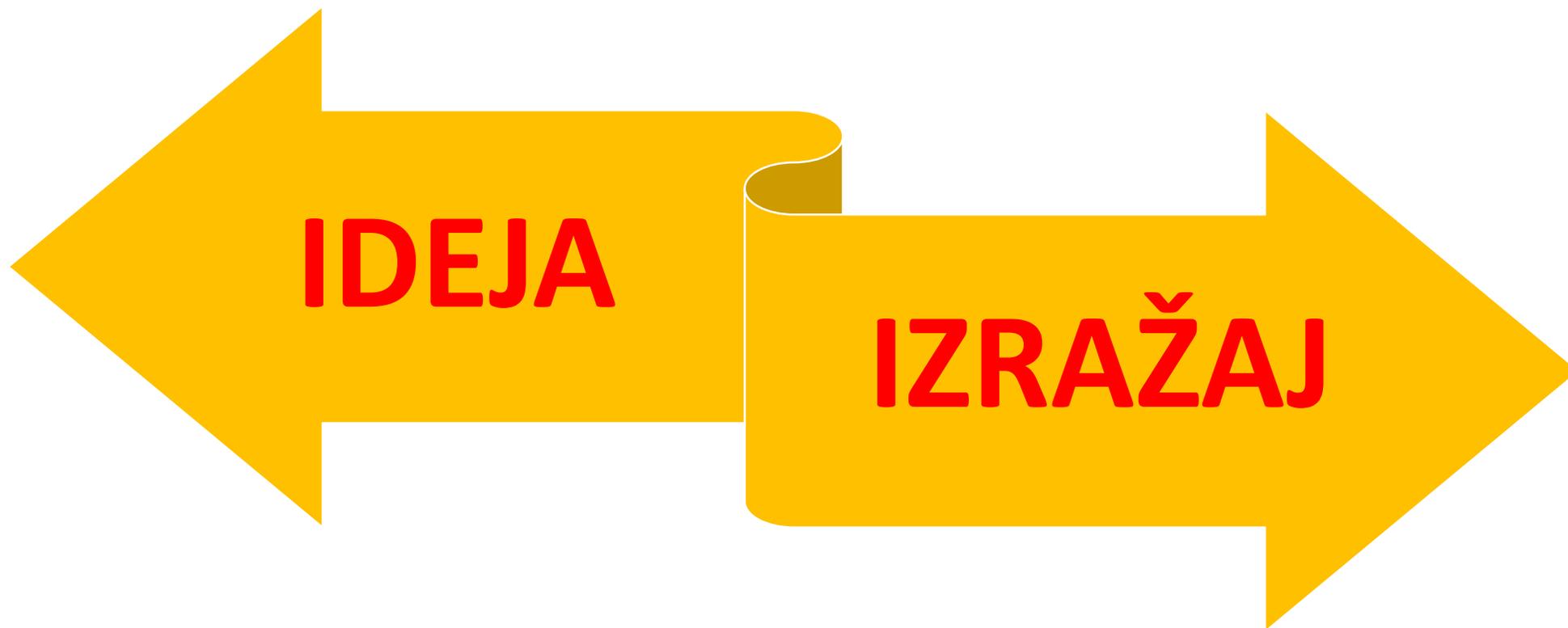
MORALNA

- neotuđiva su i neprenosiva

Ideje nisu zaštićene

Novo uređenje autorskih djela nastalih u radnom odnosu i po narudžbi

Radni odnos:

pravni status autorskih djela nastalih u radnom odnosu

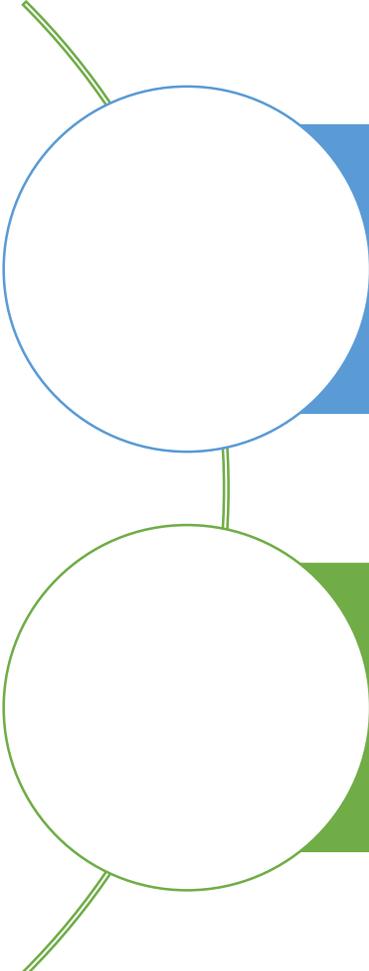
STARO UREĐENJE

- prava ostajala **kod autora** ako drukčije nije ugovoreno u ugovoru o radu, drugom ugovoru ili drugom aktu kojim se uređuje radni odnos

NOVI ZAKON

- predmnijeva se da je **poslodavac** stekao isključiva autorska imovinska prava iskorištavanja autorskog djela stvorenog u radnom odnosu, u sadržaju i opsegu koji je potreban za ostvarenje djelatnosti koju obavlja, bez prostornog i vremenskog ograničenja, neovisno o prestanku radnog odnosa za vrijeme čijeg trajanja je djelo nastalo

što je autorsko djelo stvoreno u radnom odnosu

Autorsko djelo stvoreno u radnom odnosu je djelo koje za vrijeme trajanja radnog odnosa kod određenog poslodavca stvori autor izvršavajući svoje obveze iz ugovora o radu .

Odnosi u pogledu autorskog djela stvorenog u radnom odnosu uređuju se:

- Zakonom,
- ugovorom o radu
- drugim aktom kojim se uređuje radni odnos
- drugim ugovorom sklopljenim između autora i poslodavca

ovlasti poslodavca

Ove ovlasti poslodavac može izvršavati u sadržaju i opsegu koji je potreban za ostvarenje djelatnosti koju obavlja.

dovršenje nedovršenog djela

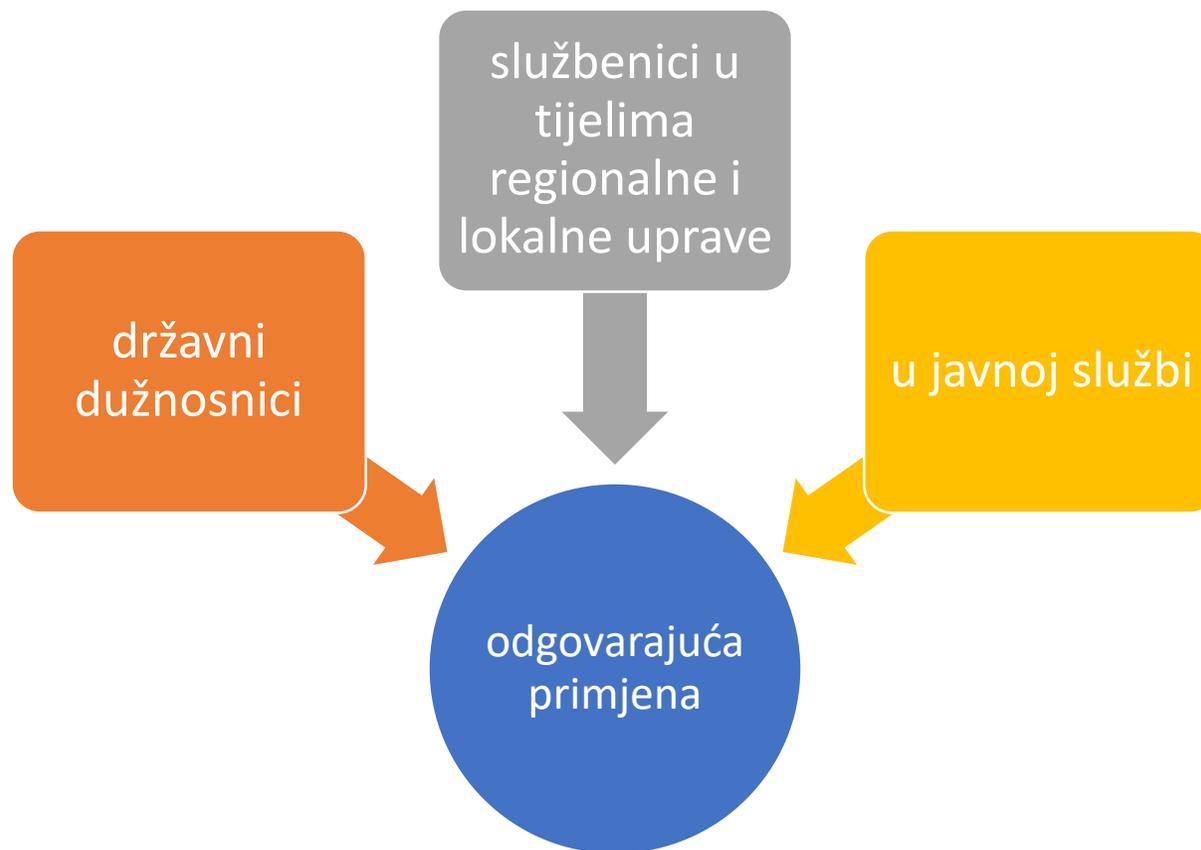
plaća i dodatna naknada

posebni slučajevi

U slučaju prijenosa poduzeća, pogona ili njihovih dijelova u kojem se iskorištava ili treba iskorištavati autorsko djelo stvoreno u radnom odnosu, na drugu osobu, predmnijeva se da se sva autorska prava iskorištavanja u pogledu pripadajućih autorskih djela stvorenih u radnom odnosu, neovisno o prestanku radnog odnosa za vrijeme čijeg trajanja je djelo nastalo, prenose na stjecatelja poduzeća, pogona ili njihovih dijelova.

U slučaju prestanka ili smrti poslodavca koji nema pravnog sljednika niti nasljednika, prava iskorištavanja prestaju.

Ugovor o narudžbi:

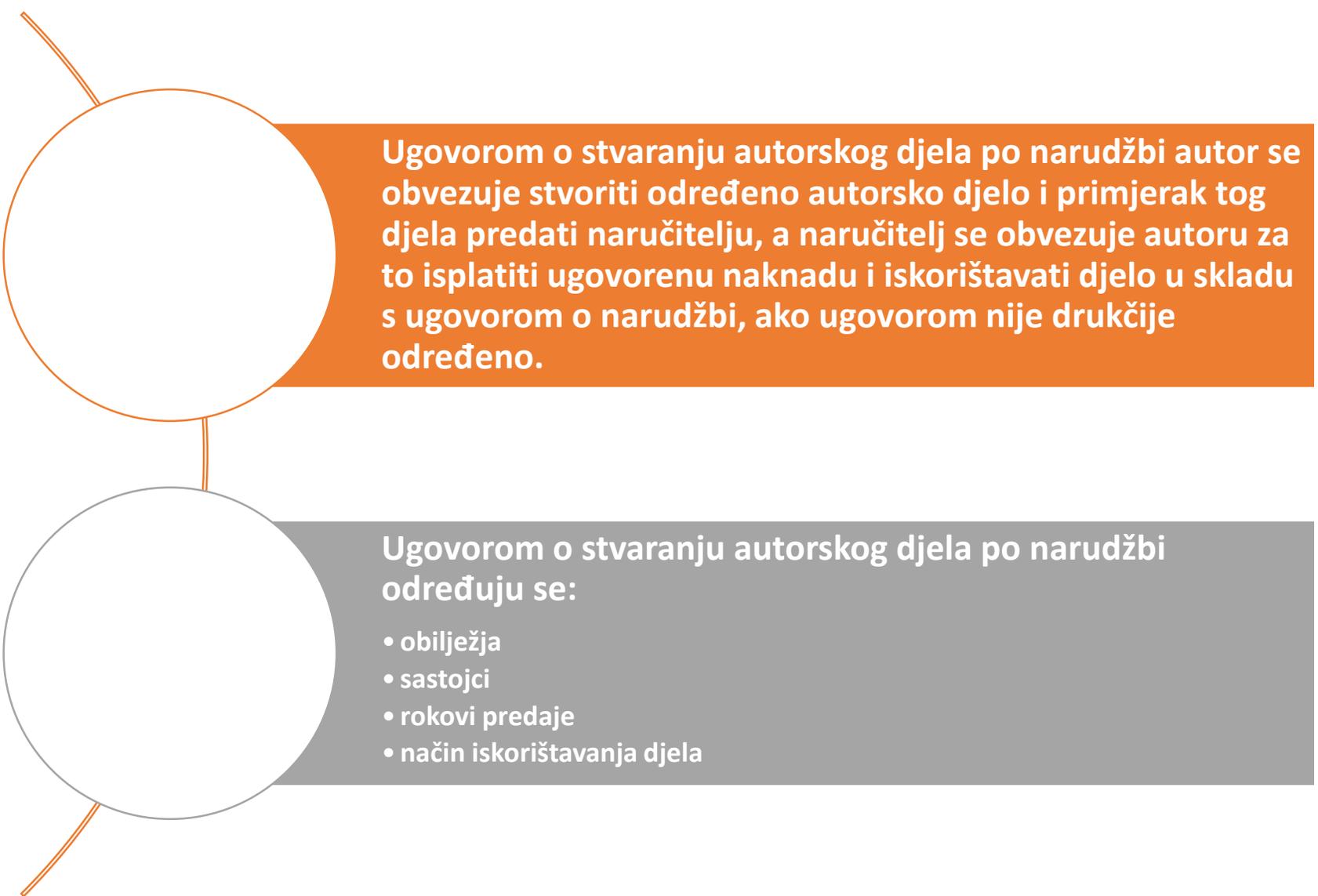
pravni status autorskih djela nastalih po ugovoru o narudžbi

staro uređenje

- prava ostajala **kod autora** ako drukčije nije ugovoreno u ugovoru o narudžbi

novi zakon

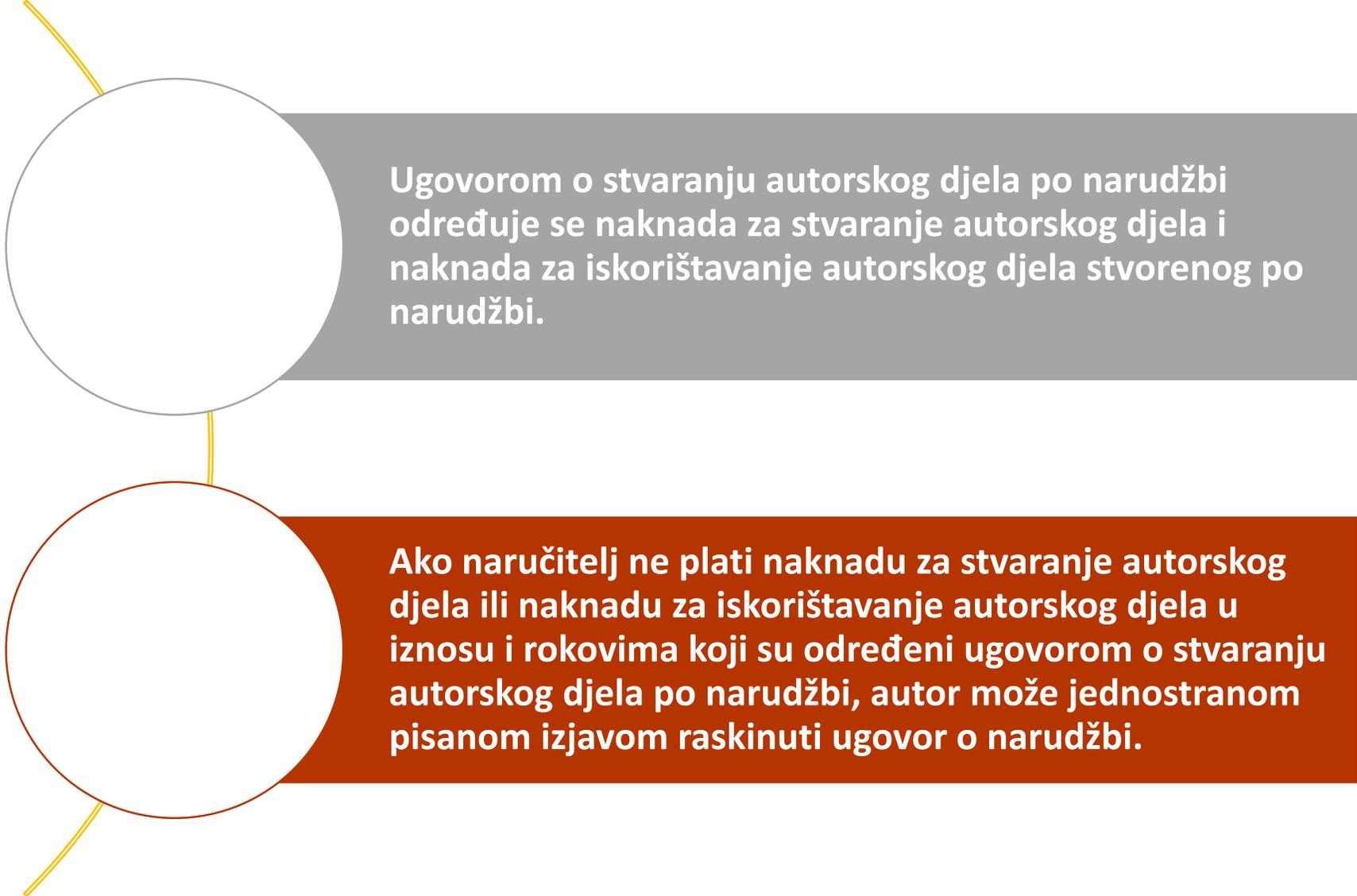
- predmnijeva se da je **naručitelj** stekao isključiva autorska imovinska prava iskorištavanja autorskog djela stvorenog po narudžbi, u sadržaju i opsegu koji je potreban za obavljanje njegove redovite djelatnosti, bez prostornog i vremenskog ograničenja

Ugovorom o stvaranju autorskog djela po narudžbi autor se obvezuje stvoriti određeno autorsko djelo i primjerak tog djela predati naručitelju, a naručitelj se obvezuje autoru za to isplatiti ugovorenu naknadu i iskoristavati djelo u skladu s ugovorom o narudžbi, ako ugovorom nije drukčije određeno.

Ugovorom o stvaranju autorskog djela po narudžbi određuju se:

- obilježja
- sastojci
- rokovi predaje
- način iskorištavanja djela

Ugovorom o stvaranju autorskog djela po narudžbi određuje se naknada za stvaranje autorskog djela i naknada za iskorištavanje autorskog djela stvorenog po narudžbi.

Ako naručitelj ne plati naknadu za stvaranje autorskog djela ili naknadu za iskorištavanje autorskog djela u iznosu i rokovima koji su određeni ugovorom o stvaranju autorskog djela po narudžbi, autor može jednostranom pisanom izjavom raskinuti ugovor o narudžbi.

PODACI U AUTORSKOPRAVNOJ ZAŠTITI

- često se u kontekstu politika otvorenih podataka pod pojmom „PODATAK” svrstava svaki podatak pa i autorsko djelo ili predmet srodnog prava
- primjeri:
  - otvorena znanost
  - otvorena javna uprava
  - slobodno korištenje podataka

POSLOVNE TAJNE

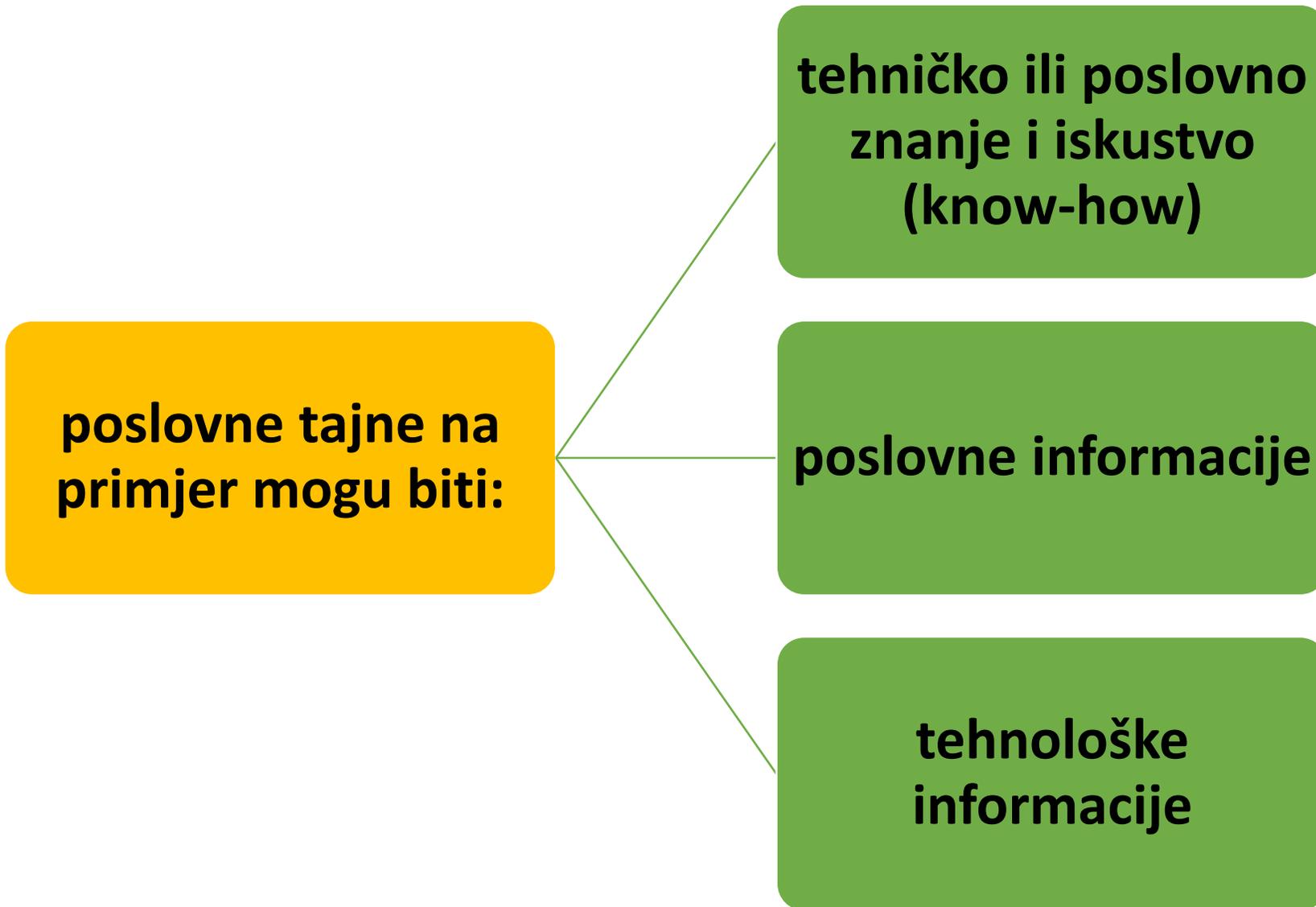
PROPISI:

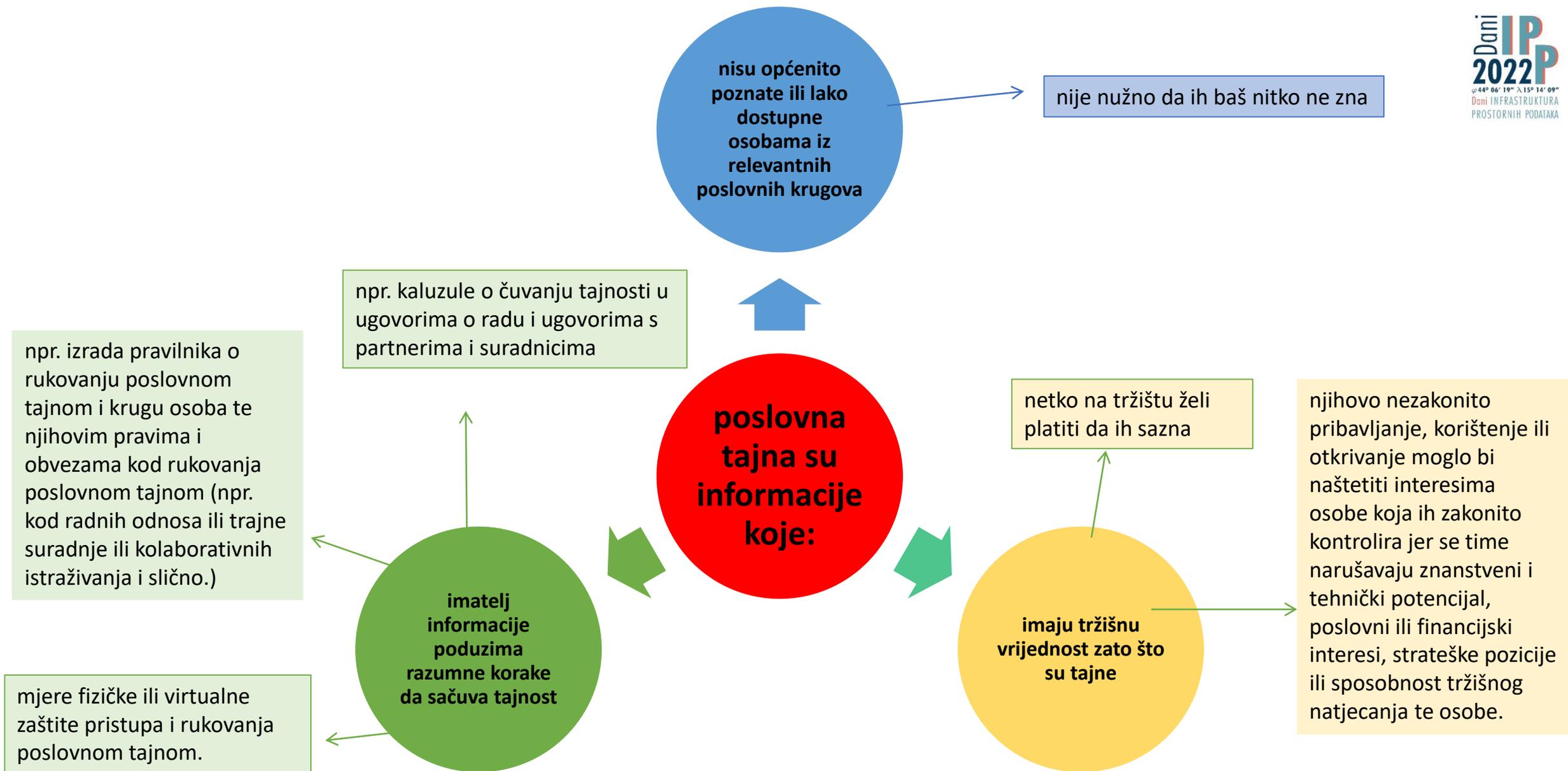
Zakon o zaštiti neobjavljenih informacija s tržišnom vrijednosti NN 30/18; harmoniziran s:

Direktiva (EU) 2016/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2016. o zaštiti neotkrivenih znanja i iskustva te poslovnih informacija (poslovne tajne) od nezakonitog pribavljanja, korištenja i otkrivanja (SL L 157, 15. 6. 2016.) + Direktiva 2004/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o provedbi prava intelektualnog vlasništva (SL L 157, 30. 4. 2004.).

Kada će se posezati za oblikom zaštite poslovnom tajnom:

- podaci se ne mogu štititi drugim pravima intelektualnog vlasništva
- podaci se mogu štititi intelektualnim vlasništvom ali iz nekog razloga imatelj ne želi učiniti dostupnim javnosti sadržaj podataka

zakonito pribavljanje poslovne tajne

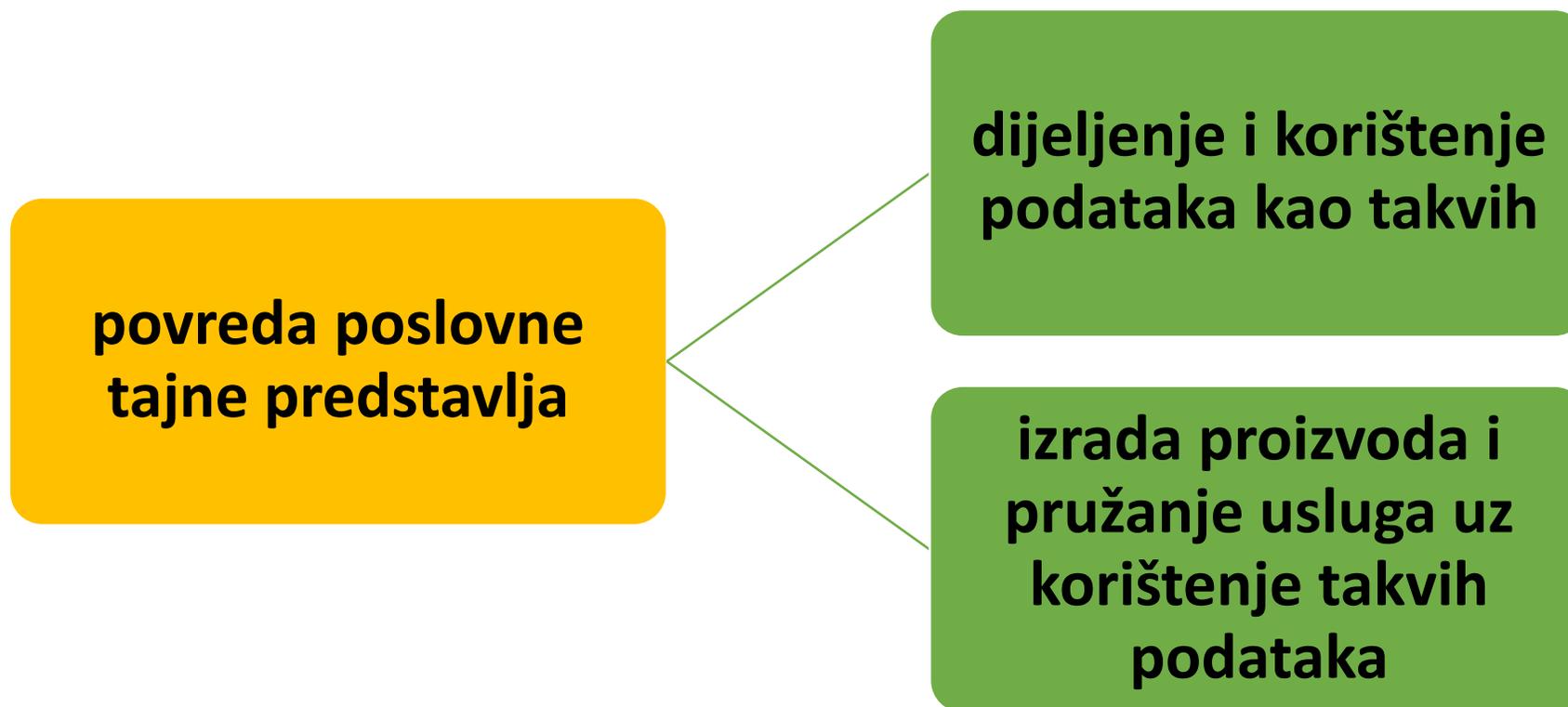
**neovisnim
istraživanjem i
sličnim
djelovanjem**

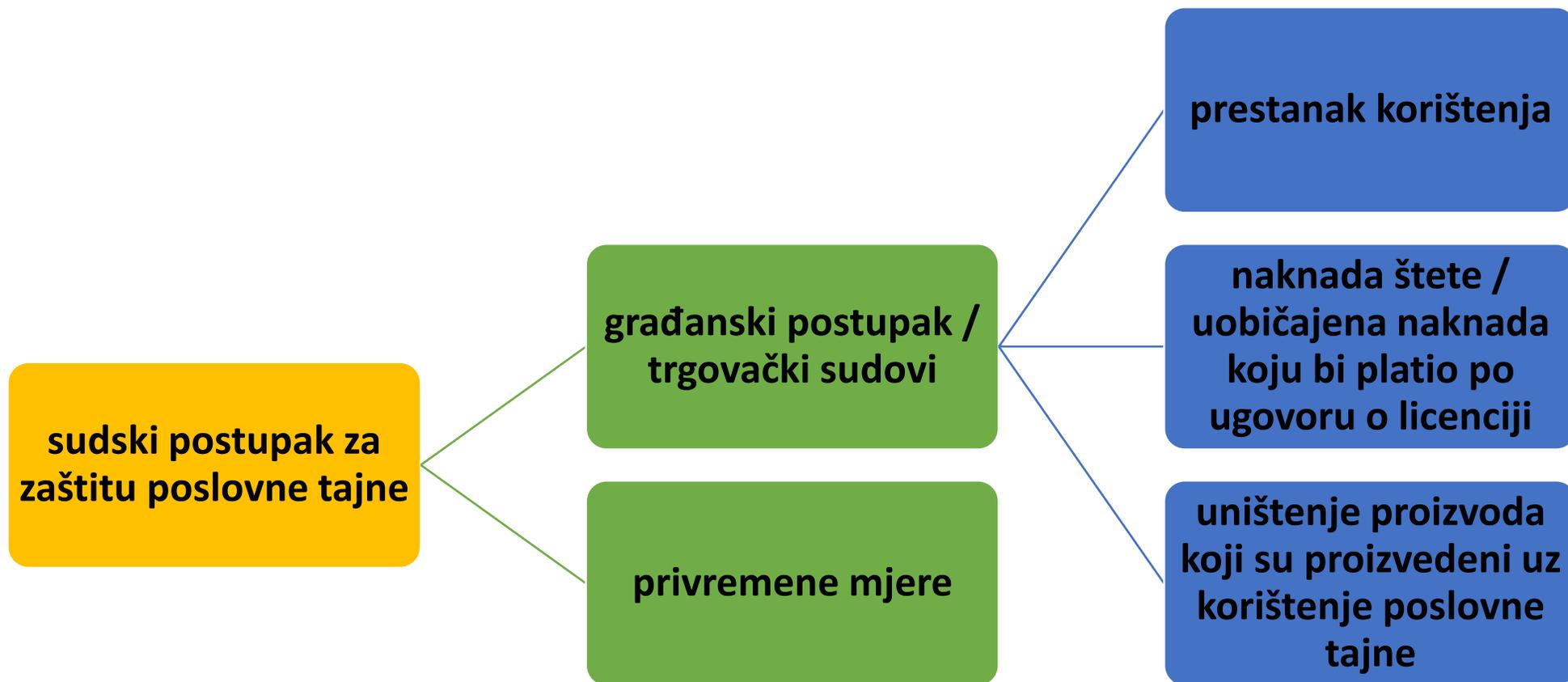
**djelovanjem osobe
koja nije obvezana
na čuvanje
poslovne tajne**

nezakonito pribavljanje poslovne tajne

krađa podataka

**povreda ugovorne
obveze na čuvanje
poslovne tajne**

BAZE PODATAKA

autorske baze podataka

u izbor i raspored građe unesena je kreativnost i originalnost

enciklopedija, antologija, autorska zbirka matematičkih ili drugih zadataka; dostupna elektroničkim sredstvima

vrijeme zaštite 70 godina nakon autorove smrti

štite se autorskim pravom

neautorska baza podataka

u stvaranje baze podataka ulaže se kvantitativno ili kvalitativno vrijeme, trud ili financije ili druga sredstva (nema originalnosti i kreativnosti)

katastar, elektronički dostupni statistički podaci, baza meteoroloških podataka i sl.

vrijeme zaštite 15 godina od stvaranja / objave baze + novih 15 godina za svaku kvalitativno ili kvantitativno znatno izmijenjenu bazu

štite se srodnim pravom proizvođača baze podataka

baza podataka

sadržaj baze podataka

- autorska djela
- predmeti srodnih prava
- „obični” podaci

**ZAŠTITA BAZE PODATAKA
NE PROTEŽE SE NA NJEN SADRŽAJ**

autorska baza podataka

štiti se kao autorsko djelo

zabrana umnožavanja

distribuiranja

priopćavanja javnosti

prerade

neautorska baza podataka

štiti se srodnim pravom

štiti se od radnji izvlačenja i ponovnog korištenja

cjelokupnog sadržaja baze

kvantitativno ili kvalitativno znatnog dijela sadržaja

kvantitativno ili kvalitativno neznatnog dijela sadržaja ako se koristi ponavljano i sustavno u suprotnosti s interesima proizvođača baze

Izrada baze podataka po narudžbi

POLITIKE OTVORENOG PRISTUPA PODACIMA

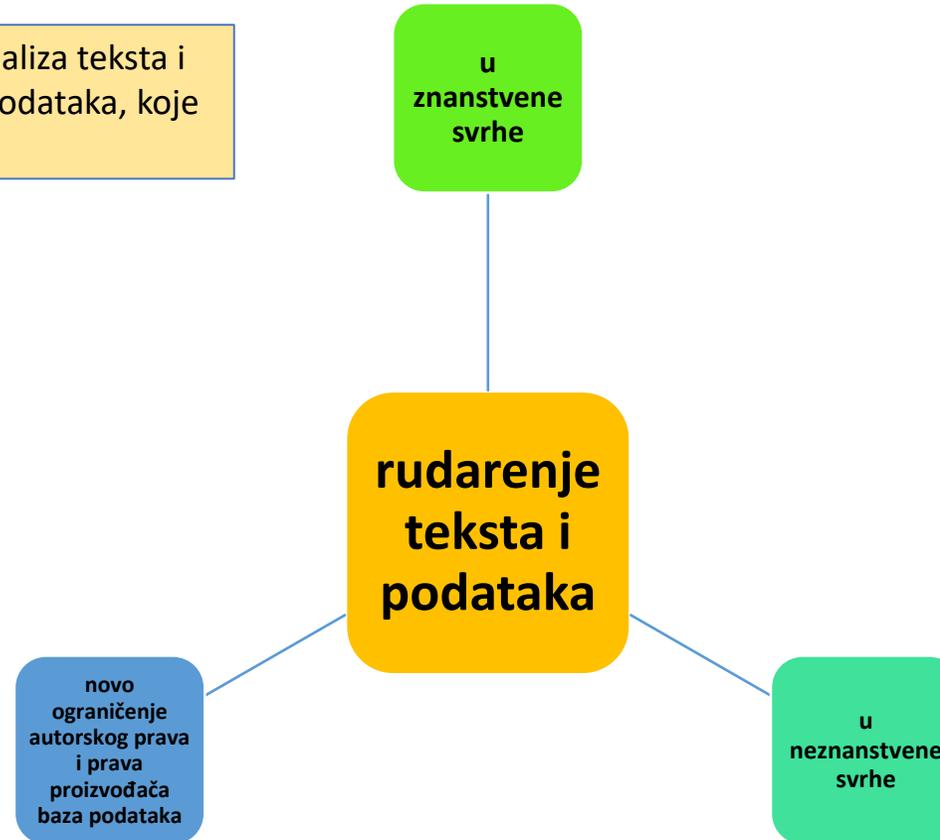
RAZLOZI

- umjetna inteligencija
- strojno učenje
- digitalizacija
- ponovna uporaba podataka javnog sektora

- izvlačenje najveće moguće koristi od postojećih podataka

NOVOSTI – novi Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima

RUDARENJE TEKSTA I PODATAKA

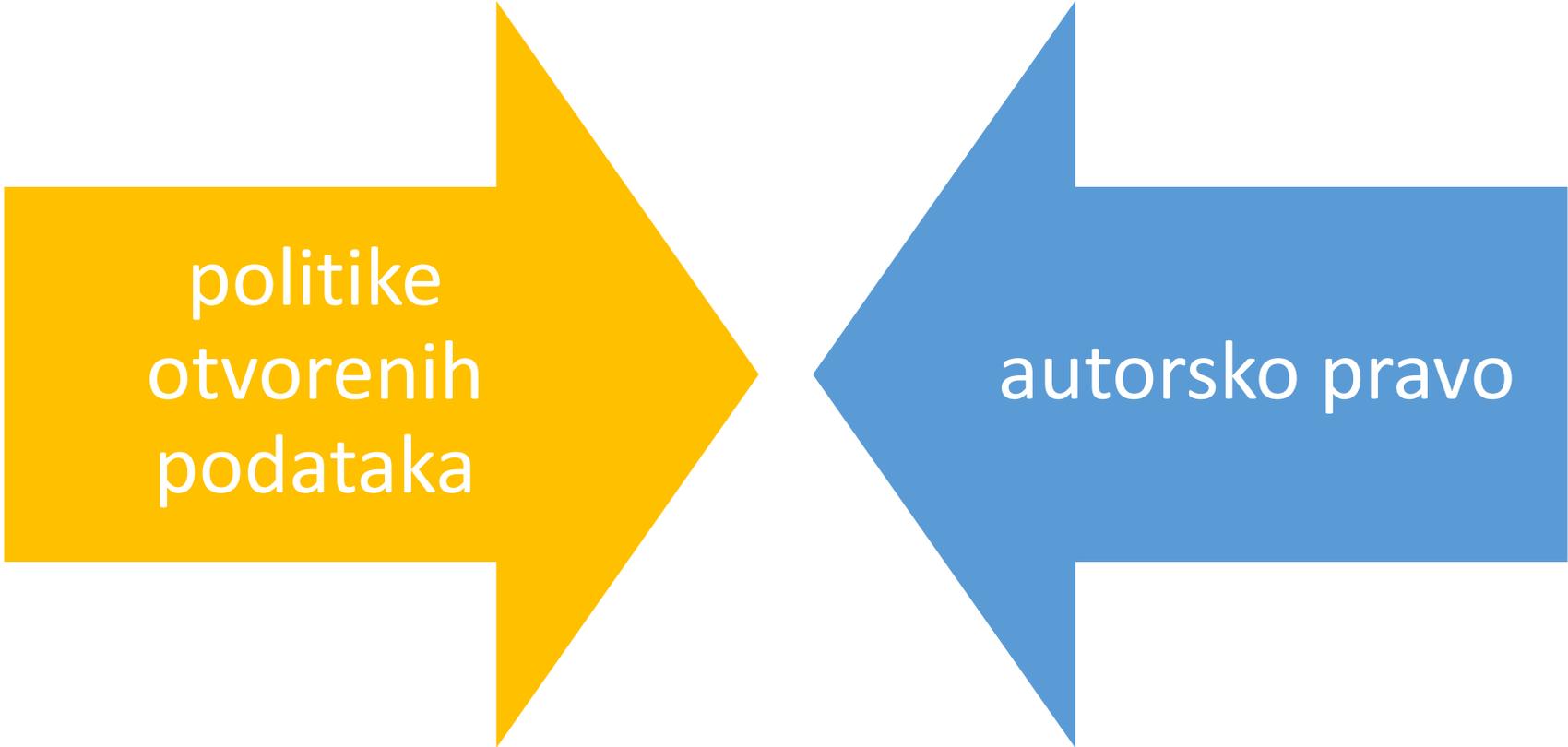
automatizirana analitička tehnika čiji je cilj analiza teksta i podataka u digitalnom obliku radi stvaranja podataka, koje uključuju uzorke, trendove i korelacije

- rezultati rudarenja mogu se zadržati samo onoliko vremena koliko je potrebno da bi se ostvarila svrha rudarenja
- nositelji prava mogu izričito pridržati prava i zabraniti rudarenje – u metapodacima i općim uvjetima

informacijsko društvo

politike
otvorenih
podataka

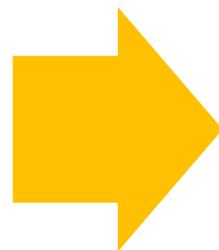
autorsko pravo

Direktiva (EU) 2019/1024 o otvorenim podacima i ponovnoj uporabi informacija javnog sektora

Zakon o pravu na pristup informacijama NN 25/13,85/15 i 69/22

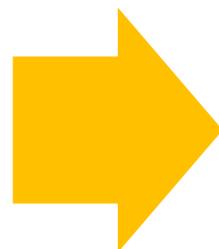

Dokument

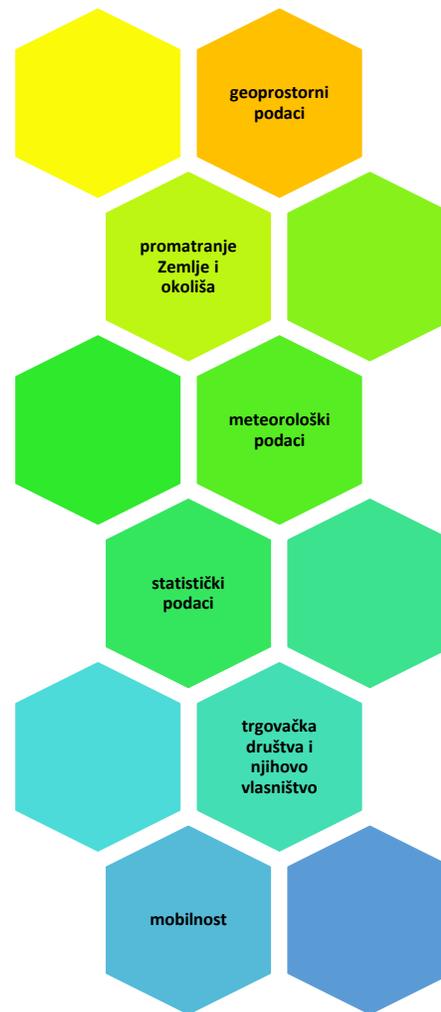
svaki sadržaj bez obzira na medij (papir ili elektronički oblik ili kao zvučni, vizualni ili audiovizualni zapis); ili svaki dio takvog sadržaja;

„ponovna uporaba” – fizičke i pravne osobe rabe postojeće dokumente koji su kod:

tijela javnog sektora ili javnih poduzeća, za komercijalnu ili nekomercijalnu svrhu, različitu od izvorne svrhe zbog koje je dokument nastao

Visokovrijedni skupovi podataka

Obaveza učiniti dostupnim podatke u otvorenim formatima, po mogućnosti besplatno ili uz granični trošak, iznimno uz razuman povrat ulaganja, u strojno čitljivom, interoperabilnom formatu, automatski dostupni ili dostupni za ponovnu uporabu na zamolbu NE PRIMJENJUJE SE na:

- dokumente na kojima treće strane imaju prava intelektualnog vlasništva
- dokumente koji su u posjedu javnih organizacija za emitiranje
- dokumente koji su u posjedu kulturnih institucija koje nisu javne knjižnice, arhivi i muzeji
- dokumente koje imaju sveučilišta i istraživačke organizacije, s izuzecima

(1) UVJETI ZA PONOVDNU UPORABU:

- bez ograničenja, za slobodnu uporabu i u otvorenom formatu
- u opravdanim slučajevima tijelo javne vlasti može odrediti uvjete za ponovnu uporabu
- ne smiju biti diskriminirajući za iste ili slične vrste informacija, odnosno za komercijalnu ili nekomercijalnu uporabu uključujući prekograničnu ponovnu uporabu
- vrste i sadržaj dozvola kojima se utvrđuju uvjeti ponovne uporabe, u skladu sa standardnim otvorenim dozvolama, pravilnikom uređuje ministar uprave
- tijelo javne vlasti dužno je na svojoj internetskoj stranici objaviti **dozvole** kojima se određuju uvjeti ponovne uporabe ili poveznice na takve dozvole, u skladu sa standardnim otvorenim dozvolama.

NAKNADA ZA PONOVDNU UPORABU INFORMACIJA

- ne naplaćuje naknadu za ponovnu uporabu informacija
- može korisniku naplatiti stvarne materijalne troškove ponovne uporabe informacija nastale zbog reprodukcije, davanja na uporabu i dostave informacija, anonimizacije osobnih podataka i mjera poduzetih za zaštitu poslovno povjerljivih informacija
- mogu korisniku naplatiti naknadu za ponovnu uporabu:
  - knjižnice, uključujući knjižnice ustanova visokog obrazovanja, muzeji i arhivi,
  - trgovačka društva u javnom vlasništvu
  - ostala tijela javne vlasti koja se pretežito financiraju iz vlastitih prihoda
- ne naplaćuje naknadu za ponovnu uporabu visokovrijednih skupova podataka osim za ponovnu uporabu specifičnih visokovrijednih skupova podataka u posjedu trgovačkih društava ako bi to dovelo do narušavanja tržišnog natjecanja na relevantnim tržištima.
- ne naplaćuje naknadu za ponovnu uporabu istraživačkih podataka ako su financirani javnim sredstvima i ako su ih istraživači, istraživačke organizacije ili organizacije koje financiraju istraživanja već učinili javno dostupnim putem institucijskog ili tematskog repozitorija

PSI direktiva kaže da javna tijela nisu ovlaštena izvršavati svoja prava proizvođača neoriginalne baze podataka na štetu politike ponovne uporabe podataka (politike otvorenih podataka)

Stvaranje vlastitih proizvoda korištenjem tuđih podataka

DISKUSIJA i PITANJA

Dani
2022
IP
IP
44° 06' 19" N 15° 14' 09" E
Dani INFRASTRUKTURA
PROSTORNIH PODATAKA

